

U S T A W A

z dnia 19 maja 1920 roku

o Pocztovej Kasie Oszczędności.

Art. 1. Celem ułatwienia obrotu pieniężnego na ziemiach Rzeczypospolitej Polskiej i dla roztoczenia opieki nad oszczędnościami najszerzych warstw ludowych tworzy się Pocztową Kasę Oszczędności (w skróceniu P. K. O.), jako Instytucję Państwową, z gwarancją i pod kontrolą Państwa.

P. K. O. ma siedzibę w Warszawie i jest uprawniona do otwierania w miarę potrzeby oddziałów także w innych miastach Rzeczypospolitej.

P. K. O. jest osobą prawną.

Art. 2. Działalność P. K. O. obejmuje:

1. Przyjmowanie i oprocentowywanie oszczędności.
2. Obrót czekowy (przekazowy i przelewowy).
3. Umieszczanie kapitałów, w ust. 1 i 2 wymienionych na oprocentowanie.

4. Zakup i sprzedaż na rachunek własny papierów wartościowych państwowych, lub przez Państwo gwarantowanych, oraz papierów, którym ustawowo przyznano pupilarne bezpieczeństwo.
5. Wykonywanie zleceń swych uczestników w przedmiocie zakupu, sprzedaży i przechowywania papierów wartościowych państwowych, lub przez Państwo gwarantowanych, oraz papierów, którym ustawowo przyznano pupilarne bezpieczeństwo.
6. Współdziałanie przy emisji pożyczek państwowych i innych funduszy, pozostających pod opieką Państwa, pożyczek komunalnych, oraz pożyczek innych ciał samorządnych publicznych.

Art. 3. Zwierzchnią władzę nad P. K. O. sprawuje Prezes P. K. O. wraz z Komitetem Dyrekcyjnym.

Prezesa P. K. O. mianuje Naczelnik Państwa na wniosek Rady Ministrów za inicjatywą Prezydenta Ministrów.

Komitet Dyrekcyjny składa się z 6 członków, z których dwóch wybiera Sejm, dwóch mianuje Minister Skarbu, a po jednym Minister Poczt i Telegrafów oraz Minister Przemysłu i Handlu.

Komitet Dyrekcyjny wykonywa kontrolę nad całą gospodarką P. K. O., rozstrzyga wraz z prezesem P. K. O. o ważniejszych sprawach, wyszczególnionych w statucie organizacyjnym i jest łącznie z nim współodpowiedzialny za te czynności.

Członkowie Komitetu Dyrekcyjnego pobierają za swe funkcje wynagrodzenie z funduszy P. K. O. w wysokości, oznaczonej przez Radę Ministrów na wniosek Prezesa P. K. O.

Art. 4. Prezes oraz cały personel P. K. O. tworzą odrębny etat urzędników państwowych, wynagradzanych z funduszy P. K. O.

Art. 5. Wszystkie urzędy pocztowe Rzeczypospolitej Polskiej są zbiornicami Pocztowej Kasy Oszczędności. Rozporządzenia i przepisy organizacyjne w przedmiocie czynności tych urzędów, jako zbiornic P. K. O., wydaje Minister Poczt i Telegrafów na wniosek Prezesa P. K. O. Sporne w tym zakresie kwestje między Ministrem Poczt i Telegrafów a Prezesem P. K. O. rozstrzyga Rada Ministrów.

W sprawach, dotyczących działalności urzędów pocztowych, jako zbiornic P. K. O., o ile nie chodzi o kwestje organizacyjne, P. K. O. koresponduje bezpośrednio z władzami i urzędami pocztowymi.

Art. 6. Wszystkie władze i instytucje państwowe i samorządowe stają się obowiązkowo uczestnikami obrotu czekowego P. K. O.

Art. 7. Pokwitowania P. K. O. z odbioru pieniędzy, wystawione przez nią bezpośrednio lub przez urzędy pocztowe z jej upoważnienia, jakoteż pokwitowania, dostarczone przez P. K. O. uczestnikom jej obrotu czekowego z wypłat, dokonanych na ich rachunek, mają moc bezspornego dokumentu prawnego.

Art. 8. W wypadkach, w których żądane jest złożenie kaucji, „Poświadczenia P. K. O.”, że kwota kaucyjna na cały czas kaucyjnego zobowiązania znajduje się u niej w nietykalnym depozycie, muszą być przyjmowane na równi z kaucją, złożoną w gotówce lub papierach.

Art. 9. Wkładki oszczędności, złożone w P. K. O. do wysokości 10.000 mk., są wolne od zajęcia (sekwestru).

Art. 10. Czeki i wszelkie dokumenty, wystawione przez uczestników P. K. O. w zakresie ich stosunku do niej, oraz wszelkie rachunki i wykazy, sporządzane przez P. K. O., są wolne od opłat stemplowych.

Art. 11. Korespondencja P. K. O., a także korespondencja jej uczestników z nią, wolna jest od opłaty pocztowej.

Art. 12. Podatek kapitałowy (rentowy) od wkładek oszczędności, złożonych w P. K. O., opłaca P. K. O. z własnych funduszy.

Art. 13. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Równocześnie traci moc obowiązującą dekret z 7 lutego 1919 r. (Dz. Praw № 14 poz. 163) o utworzeniu Pocztovej Kasy Oszczędności.

Art. 14. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Prezydentowi Ministrów w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Poczt i Telegrafów oraz Przemysłu i Handlu.

STATUT ORGANIZACYJNY

Pocztovej Kasy Oszczędności.

ROZDZIAŁ I.

Prezes P. K. O.

Prezes P. K. O. zastępuje Pocztową Kasę Oszczędności na zewnątrz i jest odpowiedzialny za całą jej działalność wobec władz państwowych.

Do Prezesa P. K. O. należy:

- a) ogólne kierownictwo sprawami P. K. O.,
- b) wydatkowanie w ramach zatwierdzonego przez Komitet Dyrekcyjny, budżetu,
- c) przedkładanie Komitetowi Dyrekcyjnemu wniosków w przedmiocie otwierania oddziałów P. K. O.,
- d) przedstawianie Komitetowi Dyrekcyjnemu kandydatów na zastępcę Prezesa, dyrektorów technicznego i administracyjnego, generalnego sekretarza, naczelnika Izby Obrachunkowej oraz dyrektorów oddziałów,
- e) przyjmowanie personelu, rozmieszczanie go w poszczególnych wydziałach i oddziałach, posuwanie urzędników do wyższych płac, ustanawianie komisji dyscyplinarnych, wdrażanie dochodzeń dyscyplinarnych za wykroczenia służbowe analogicznie do przepisów, obowiązujących dla urzędników państwowych,
- f) wykonywanie przy pomocy dyrektorów technicznego i administracyjnego generalnej inspekcji nad wszystkimi wydziałami i oddziałami P. K. O.,
- g) bezpośrednie znoszenie się z Ministrem Poczt i Telegrafów, oraz z okręgowymi Dyrekcjami Poczt i Telegrafów w sprawach czynności urzędów pocztowych, jako zbiornic P. K. O.,
- h) przedkładanie Komitetowi Dyrekcyjnemu wniosków w przedmiocie wysokości wynagrodzenia dla urzędników pocztowych za czynności, wykonane przez nich dla P. K. O.,
- i) sporządzanie w porozumieniu z Komitetem Dyrekcyjnym rocznych sprawozdań z działalności P. K. O. i przedkładanie ich Prezydentowi Ministrów.

Prezes P. K. O. ma obowiązek mieszkać w gmachu, zajmowanym przez P. K. O. w Warszawie.

ROZDZIAŁ II.

Komitet Dyrekcyjny.

Do Komitetu Dyrekcyjnego należy:

- a) kontrola całej gospodarki P. K. O.,

- b) zatwierdzanie budżetu P. K. O., przedstawianego przez Prezesa P. K. O.,
- c) rozpatrywanie i zatwierdzanie, sporządzanych przez Prezesa, sprawozdań rocznych i bilansów P. K. O.,
- d) zatwierdzanie wniosków Prezesa w przedmiocie otwierania oddziałów P. K. O.,
- e) mianowanie na wniosek Prezesa zastępcy Prezesa, dyrektorów technicznego i administracyjnego, generalnego sekretarza i naczelnika Izby Obrachunkowej oraz Dyrektorów oddziałów,
- f) postanawianie o umieszczaniu kapitałów P. K. O., zgodnie z art. 2 ust. 3—4 ustawy o P. K. O., oraz o nabywaniu nieruchomości dla P. K. O.,
- g) oznaczanie wysokości wkładki uczestnictwa w obrocie czekowym,
- h) oznaczanie najniższej i najwyższej kwoty wkładkowej, dopuszczalnej w obrocie oszczędnościowym i oznaczanie wysokości doraźnych zwrotów, wypłacanych uczestnikom P. K. O. przez urzędy pocztowe,
- i) oznaczanie za zgodą Ministerstwa Skarbu stopy procentowej od kapitałów, lokowanych w P. K. O.,
- k) ustalanie wymiaru wszelkich opłat, pobieranych od uczestników P. K. O.,
- l) oznaczanie na wniosek Prezesa wysokości wynagrodzenia dla personelu pocztowego za czynności dla P. K. O. spełniane.

Komitet Dyrekcyjny odbywa posiedzenia w miarę potrzeby, co najmniej raz w miesiącu. Posiedzenia zwołuje i na nich przewodniczy Prezes. Na żądanie dwóch członków Komitetu Prezes obowiązany jest zwołać posiedzenie.

Do ważności uchwał Komitetu Dyrekcyjnego konieczna jest obecność przynajmniej 4 członków, w ich liczbie przewodniczącego lub jego zastępcy. Uchwały zapadają większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Treść i przebieg posiedzeń winny być wpisywane do księgi protokołów posiedzeń Komitetu Dyrekcyjnego.

ROZDZIAŁ III.

Zastępca Prezesa.

Zastępca Prezesa wchodzi w skład Komitetu Dyrekcyjnego z głosem doradczym, zaś w nieobecności Prezesa pełni wszystkie jego czynności i wchodzi we wszystkie jego prawa, zarówno w sprawach kierownictwa ogólnego P. K. O., jak i na posiedzeniach Komitetu Dyrekcyjnego.

ROZDZIAŁ IV.

Oddziały.

Dyrektor oddziału sprawuje nad całym jego personelem taką samą władzę, jaką ma Prezes nad personelem P. K. O. w Warszawie, i przedstawia Prezesowi wnioski w przedmiocie przyjmowania i awansowania urzędników oddziału. Wdrażanie dochodzeń dyscyplinarnych przeciwko urzędnikom oddziału wymaga zatwierdzenia Prezesa.

Oddziały prowadzą rachunkowość swoją samoistnie, lecz mają obowiązek regularnego przesyłania przed dniem 10-tym każdego miesiąca swych bilansów miesięcznych do centrali w Warszawie.

Oddziały wykonują polecenia Prezesa i nie mają prawa umieszczania kapitałów bez jego zgody.

Za bieg i stan interesów w oddziałach dyrektorowie ich odpowiedzialni są wobec Prezesa P. K. O.

ROZDZIAŁ V.

Sprawozdania i bilansy.

Bilansy miesięczne P. K. O., podpisane przez Prezesa lub jego zastępcę i przez naczelnika Izby Obrachunkowej, winny być ogłaszane w Gazecie Rządowej.

Bilansy miesięczne oddziałów — po zatwierdzeniu ich przez Prezesa — ogłaszane będą w siedzibach oddziałów w sposób, przez niego określony.

Roczne bilansy i sprawozdania z działalności P. K. O. po rozpatrzeniu i zatwierdzeniu ich przez Komitet Dyrekcyjny Prezes przedkłada Prezydentowi Ministrów.

ROZDZIAŁ VI.

Urzędy pocztowe jako zbiornice P. K. O.

Wszystkie urzędy pocztowe Rzeczypospolitej Polskiej są zbiornicami Pocztowej Kasy Oszczędności i jako takie mają prawo i obowiązek przyjmowania wszelkich wpłat na rachunek P. K. O. Wypłat mogą one tylko dokonywać na podstawie przekazów, nadsyłanych z centrali P. K. O. w Warszawie, lub z jej oddziałów.

Wyjątek od tego stanowią doraźne zwroty oszczędności, wypłacane na podstawie książeczek wkładowych.

Za wszystkie czynności, wykonywane przez urzędy pocztowe dla P. K. O., odpowiada Zarząd centralny Poczty i Telegrafów.

Urzędy pocztowe otrzymują od P. K. O. na początku każdego roku odpowiednie wynagrodzenie za każdą w ubiegłym roku przyjętą wpłatę i za każdą w tymże okresie wydaną książeczkę wkładową. Wynagrodzenie to rozdzielone będzie między personel, bezpośrednio zajęty spełnianiem czynności dla P. K. O. Zasady i sposób rozdziału tego wynagrodzenia ustali Prezes P. K. O. w porozumieniu z Ministrem Poczty i Telegrafów.

ROZDZIAŁ VII.

Rodzaje interesów.

Interesy załatwiane przez P. K. O., dzielą się na:

- A) obrót oszczędnościowy,
- B) „ czekowy,
- C) „ papierami wartościowymi.

A) Obrót Oszczędnościowy.

W P. K. O. może składać oszczędności każda osoba (fizyczna lub prawna) bez względu na wiek i miejsce zamieszkania.

Właściciel oszczędności otrzymuje książeczkę wkładową, zaopatrzoną w numer jednaki z numerem konta oszczędnościowego, które mu P. K. O. otwiera w centrali w Warszawie.

Wszystkie wpłaty i wypłaty, dokonane na podstawie książeczki wkładowej, są wolne od opłat stemplowych.

Jedna osoba (fizyczna lub prawna) może posiadać tylko jedną książeczkę wkładową P. K. O. Każdy zgłaszający się do obrotu oszczędnościowego winien podpisać oświadczenie, że książeczki wkładowej P. K. O. dotychczas nie posiada. Gdyby się okazało, że oświadczenie to nie zgadza się z prawdą, przywilej nietykalności, przewidziany w art. IX ustawy o P. K. O., nie będzie miał zastosowania do żadnej z książeczek wkładowych osoby, która to fałszywe oświadczenie złożyła. Nadto ma P. K. O. prawo niewypłacenia na takie książeczki przypadających procentów.

Na nazwiska zmyślone, przydomki, na nazwiska kilku osób łącznie książeczek wkładkowych wystawiać nie wolno. Wpłacającemu wkładkę na nazwisko zmyślone, lub przydomek, grożą skutki, przewidziane w ustępie poprzednim. Oszczędności składać wolno w P. K. O. na swoje nazwisko lub na rzecz innej osoby.

Najniższą i najwyższą kwotę wkładkową ustali Komitet Dyrekcyjny P. K. O.

Procentowanie wkładki rozpoczyna się dopiero z chwilą, gdy ona przewyższy dwukrotnie najniższą kwotę wkładkową. Gdy suma wkładek danej książeczki wraz z dopisanymi procentami przekroczy cyfrę najwyższej kwoty wkładkowej, oprocentowanie nadwyżki ustaje.

Wysokość stopy procentowej od wkładek, złożonych w P. K. O., również termin, od którego rozpoczyna się oprocentowanie, ustala Komitet Dyrekcyjny (rozdz. II ust. i), który może w każdym czasie tę stopę obniżyć lub podwyższyć, winien jednak o takim zarządzeniu uprzedzić interesowanych na miesiąc z góry ogłoszeniem w Gazecie Rządowej i] w siedzibach oddziałów P. K. O.

Właściciel książeczki wkładkowej P. K. O. może każdej chwili osobiście lub przez osobę upoważnioną wkładkę swoją podjąć w części lub w całości. Odsetki nie podjęte, a dopisywane do wkładek P. K. O., nie podlegają ogólnemu przepisowi prawa o przedawnieniu procentów.

W razie zaginięcia książeczki wkładkowej, P. K. O., otrzymawszy o tem zawiadomienie, umarza ją przez specjalne obwieszczenie w Gazecie Rządowej, oraz w jednym z pism codziennych, najbliższych miejsca zamieszkania właściciela zaginionej książeczki. Obwieszczenie to winno być nadto wywieszane w centrali P. K. O. w Warszawie, w urzędzie pocztowym, który tę książeczkę wydał, oraz w oddziale P. K. O., do którego ten urząd należy. Dopiero po upływie trzech miesięcy od dnia wydania powyższego obwieszczenia, gdyby książeczka się nie odnalazła, właściciel może dowolnie rozporządzać stanem oszczędności zaginionej książeczki i żądać wydania jej duplikatu.

B) Obrót Czekowy.

Uczestnikiem obrotu czekowego staje się każda osoba (fizyczna lub prawna), której P. K. O. na jej żądanie, po uiszczeniu wkładki uczestnictwa, otworzyła konto czekowe.

Jedna osoba może posiadać oprócz konta zwyczajnego kilka lub więcej kont specjalnych.

P. K. O. ma prawo nie przyjmując zgłoszenia do obrotu czekowego lub skasować konto już istniejące, bez podania motywów.

Wpłacać pieniądze na dane konto czekowe może nie tylko właściciel tegoż konta, ale każda dowolna osoba.

Fundusze, złożone na poszczególnych kontach, nie podlegają co do wysokości żadnemu ograniczeniu i są oprocentowywane (rozdz. II ust. i), Komitet Dyrekcyjny P. K. O. ma jednak prawo zmienić stopę procentową lub nawet wstrzymać oprocentowanie po poprzednim ogłoszeniu tego zarządzenia na miesiąc z góry w Gazecie Rządowej i w siedzibach oddziałów P. K. O.

Właściciel konta czekowego może każdej chwili za pomocą dowolnej liczby czeków podjąć, przekazać lub przełać na inne konto P. K. O. całą gotówkę, jaką posiada w obrocie czekowym P. K. O. z wyjątkiem wkładki uczestnictwa, którą można rozporządzić dopiero po wystąpieniu z obrotu czekowego.

Za załatwianie interesów z obrotu czekowego P. K. O. pobiera od uczestników opłatę manipulacyjną i prowizję obrotową, których wysokość ustali Komitet Dyrekcyjny P. K. O.

Przepisy wspólne dla obrotu oszczędnościowego i czekowego.

Odsetki, narosłe od kapitałów, złożonych w P. K. O., dopisywane będą do nich z końcem każdego roku i od tej chwili oprocentowywane będą łącznie z kapitałem.

Jeżeli przez lat trzydzieści nie dokonano na koncie czekowym lub oszczędnościowym ani jednego dopisu lub odpisu, oprócz corocznego dopisywania procentów, P. K. O. obwieszczeniem w Gazecie Rządowej na rok przed upływem trzydziestolecia wezwie właściciela konta, by niem rozporządził. Jeżeli wezwanie to nie odniesie skutku, wkładka jako przedawniona, wraz z narosłemi procentami przepadnie na rzecz Skarbu Państwa.

C) Obrót papierami wartościowemi.

Uczestnikami tego obrotu mogą być tylko właściciele kont czekowych albo posiadacze książeczek wkładowych P. K. O.

Każda z wymienionych osób może żądać od P. K. O., aby zakupiła lub przechowywała dla niej albo też sprzedała na jej rachunek papiery wartościowe, wskazane w art. II ust. 5 ustawy o P. K. O.

Za wykonanie tego rodzaju zleceń P. K. O. pobierać będzie od uczestników swoich prowizję, której wysokość na każdy rok z góry ustali Komitet Dyrekcyjny.

Depozyt, po którego odbiór właściciel nie zgłaszał się w ciągu lat 30, ani też nie podejmował przez cały ten okres czasu równowartości za zapadłe kupony, uważa się za przedawniony i przepada na rzecz Skarbu Państwa, jeżeli obwieszczenie P. K. O., wystosowane w tym przedmiocie do właściciela depozytu na rok przed upływem 30-letnia, pozostanie bezskuteczne.

Przepisy wspólne dla wszystkich trzech obrotów.

P. K. O. zapewnia swoim uczestnikom bezwzględną tajemnicę co do posiadanych kont i depozytów, oraz ich wysokości.

W razie śmierci lub upadłości właściciela konta czekowego, książeczki oszczędności lub depozytu, P. K. O. postąpi zgodnie z przepisami obowiązującego prawa spadkowego, względnie upadłościowego, z uwzględnieniem postanowienia art. 9 ustawy o P. K. O.

ROZDZIAŁ VIII.

Fundusz zapasowy. Przeznaczenie czystego zysku.

Z corocznie wykazanego czystego zysku P. K. O. tworzy się fundusz zapasowy tak długo, dopóki tenże nie osiągnie 10% ogólnej sumy wszystkich kont czekowych i oszczędnościowych.

Fundusz ten służy wyłącznie na pokrywanie ewentualnych strat P. K. O. i winien być lokowany w papierach państwowych, a odsetki stąd powstałe, będą do funduszu dopisywane tak długo, dopóki tenże nie osiągnie wyznaczonej wysokości. Z tą chwilą cały czysty zysk P. K. O. wraz z odsetkami funduszu zapasowego przelewany będzie corocznie do Skarbu Państwa.

Marszałek:

Trampczyński

Prezydent Ministrów: *L. Skulski*

Minister Poczty i Telegrafów: *L. Tołłoczko*

Minister Przemysłu i Handlu: *Antoni Olszewski*

Minister Skarbu: *W. Grabski*